

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 616
van **WIM VERHEYDEN**
datum: 30 april 2021

aan **WOUTER BEKE**
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Druggebruik bij 65-plussers - Omvang en aanpak

Uit een jaarrapport van het Internationaal Comité van Toezicht op Verdovende Middelen, dat deel uitmaakt van de Verenigde Naties, blijkt dat druggebruik bij 65-plussers een steeds groter probleem wordt. Het INCB spreekt in zijn jaarrapport over een "stille epidemie".

Het INCB pleit ervoor om meer gegevens te verzamelen en meer onderzoek te doen naar het fenomeen, zeker in het licht van de vergrijzing van de wereldbevolking. Volgens het comité hebben wetenschappers de neiging gehad om het gebruik van verdovende middelen bij 65-plussers te ontkennen.

1. Zijn er cijfers bekend betreffende het druggebruik bij 65-plussers in Vlaanderen?
Zo ja, kan de minister deze cijfers bezorgen?
Zo niet, worden er gegevens in kaart gebracht om een duidelijk beeld te krijgen van het fenomeen?
2. Hoe wil de minister het druggebruik bij 65-plussers beperken?
3. Is het fenomeen bekend in de woonzorgcentra (wzc's)? Zo ja, hoe wordt druggebruik bij senioren er aangepakt?

ANTWOORD

op vraag nr. 616 van 30 april 2021

van **WIM VERHEYDEN**

1. Voor verslavingsproblematiek kunnen we sinds 2011 terugvallen op de TDI gegevens. Sinds 2011 verzamelt de Belgische TDI-registratie informatie over alle behandelingsperiodes door een patiënt begonnen in een behandelingscentrum voor zijn of haar gebruik van alcohol of illegale drugs of geneesmiddelen. Gedragsverslaving, zoals gokken, gamen of internetverslaving, maakt geen deel uit van deze registratie. In 2019 werden door meer dan 200 behandelingsseenheden in België bijna 29.600 behandelingsaanvragen geregistreerd in de TDI-databank. 61% van de periodes werd geregistreerd in een behandelingsseenheid in Vlaanderen, 27% in Wallonië en 12% in Brussel. Een derde van de periodes wordt aangebracht door een ambulante eenheid en twee derde door een residentiële eenheid (al dan niet in het ziekenhuis). Sciensano verzamelt en analyseert deze gegevens. Het meest recente rapport van de TDI gegevens is [hier](#) beschikbaar.

Deze meest recente gegevens, in het rapport gebaseerd op registratiejaar 2019, stellen vast dat de gemiddelde leeftijd van patiënten die starten met een behandeling voor middelengebruik (alcohol, illegale substanties of geneesmiddelen) gestegen is:

- voor cannabis is de gemiddelde leeftijd gestegen met 2 jaar sinds 2015 (van 27,5 naar 29,3 jaar)
- voor opiaten is de gemiddelde leeftijd gestegen met 2,5 jaar sinds 2015 (van 36,5 naar 39 jaar)
- voor cocaïne is de gemiddelde leeftijd gestegen met 2 jaar sinds 2015 (van 32,4 naar 34,4 jaar)

Voor alle producten nam de stijging in de leeftijdsgroep 40+ significant toe. De stijging hangt samen met de veroudering van de populatie in het algemeen. Bepalend is de omvang van de babyboomgeneratie (geboren tussen 1946 en 1964) en van het relatief hoge gebruik van middelen in deze groep (EMCDDA 2008).

Het Sciensano rapport geeft geen aparte cijfers voor 65+'ers. Het deelt patiënten in vier leeftijdscategorieën, de oudste daarbij zijn 40+'ers. Dit komt overeen met de leeftijdsindeling voor oudere illegale druggebruikers geadviseerd door het EMCDDA (2010). VAD stelde in 2014 een adviesgroep '[ouderen en chronische druggebruikers](#)' samen vanuit de eigen leden. Deze werkgroep bevestigde, vanuit de praktijk van de hulpverlening dat de kalenderleeftijd van druggebruikers toch meestal een twintig jaar onder de biologische leeftijd ligt. Dit verklaart ook de moeilijke vergelijkbaarheid van cijfers internationaal.

VAD voerde een verdere analyse uit op de TDI-registratiecijfers van Sciensano, voor de 65+'ers voor de jaren 2015 tot 2019, voor Vlaanderen.

Voor patiënten die een behandeling starten voor middelengebruik, waarbij de voornaamste substantie niet alcohol was:

Jaar behandeling begonnen	<65 jaar	65+ jaar	totaal
2015	9.397 (99,25%)	71 (0,75%)	9.468
2016	9.630 (99,3%)	68 (0,7%)	9.698
2017	9.810 (99,3%)	69 (0,7%)	9.879
2018	9.725 (99,34%)	65 (0,66%)	9.790
2019	9.546 (99,13%)	84 (0,87%)	9.630

Uit die analyse blijkt dat over de vijf jaren heen geen duidelijke trend zichtbaar is: de cijfers schommelen tussen 65 personen (0.7%) en 84 personen (0.9%), met het laagste percentage in 2018 en het hoogste in 2019.

De Gezondheidsenquête van Sciensano, die om de vier jaar uitgevoerd wordt bij 10.000 Belgen, bevat enkele vragen over illegaal druggebruik, maar bevraagt enkel mensen van 18 tot 64 jaar. Een brede gezondheidsbevraging is ook minder geschikt om betrouwbare gegevens te verzamelen over illegaal druggebruik, bovendien zijn binnen een brede steekproef de aantallen respondenten in subgroepen (bv naar leeftijd) met specifieke problematieken vaak erg klein.

2. Het huidige drugbeleid bij ouderen is vooral een zorgbeleid, waarbij de focus ligt op het behouden van levenskwaliteit en niet op abstinentie. Omdat de behandelprogramma's van oudere druggebruikers eerder inzetten op harm reduction, via onder meer substitutiebehandeling (methadonverstrekking), blijven patiënten ook langdurig in behandeling en stijgt het aantal oudere patiënten. Ook al zijn er in België weinig specifieke programma's voor oudere druggebruikers, oudere patiënten houden zich vrij goed aan behandelprogramma's. De resultaten daarvan kunnen bevredigend zijn. De meeste oudere volwassenen hebben ook regelmatig contact met eerstelijnszorginstanties of andere gezondheidsdiensten (EMCCDA, 2010).
3. In een bevraging in 2017 van VAD bij personeel in de woonzorgcentra in Vlaanderen werd gevraagd naar problemen met middelen. 69 medewerkers vulden deze bevraging in, vooral directieleden, hoofdverpleegkundigen en afdelingsverantwoordelijken. De resultaten zijn [hier](#) te raadplegen. De bevraging toont aan dat het personeel slechts uiterst zelden geconfronteerd wordt met gebruik van illegale drugs bij bewoners. Slechts 2 respondenten gaven aan dat zij problemen hadden ervaren met illegale drugs bij hun bewoners.

WZC ondervinden wel problemen bij bewoners die psychofarmaca of alcohol gebruiken. Van de bevraagde WZC ondervond 60% het voorbije jaar bij 2 of meer bewoners op 10 problemen met psychofarmaca. 13% van de woonzorgcentra gaf aan dat ze bij minimaal 50% van de bewoners dergelijke problemen ondervonden.

De bewoners zelf voelen vooral de nadelen van het gebruik (bv vallen). De familie geeft ongerustheid aan.

Wat betreft alcohol zegt 65% van de woonzorgcentra dat 1 op de 10 bewoners het voorbije jaar hierdoor problemen had.

Zorg en Gezondheid ontving tot op heden geen meldingen van problemen in verband met druggebruik in woonzorgcentra.